

A jövő
megjósolásnak
leghatékonyabb
módja, ha
nekiállunk
megalkotni.

(Peter Drucker)

« Arab tavasz » Szíriában

A szír helyzet a nagyhatalmi egyensúly tükrében

Orosz Zoltán (az EuVI gyakornoka)

Bevezetés

A jelenleg Szíriában zajló események tükrében az alábbi elemzés röviden áttekinti az ország 20. századi történelmét és azt, hogy a társadalmi és etnikai viszonyok milyen táptalajt biztosítottak a zavargások kirobbanásához.

A felkelés kitörésének átfogó leírásán túl megkíséreljük felvázolni a kapcsolati hálók kuszaságát és összefonódásait, kezdve az ellenzéki erők megosztottságától a nagyhatalmi érdekellentétken át a régióbeli támogatókig.

Válaszokat keresünk arra, hogy melyek azok a pontok, ahol az események visszafordíthatatlanul eskalálódni kezdtek és odáig vezettek, hogy több mint egy év folyamatos harc után Szíria még ma is a bizonytalanságban él, a nemzetközi közösség pedig képtelen hatékony intézkedéseket foganatosítani a konszolidáció érdekében.

A hatalmi kérdések tekintetében megpróbálunk egyfajta lehetséges jövőképet felvázolni a nagyhatalmak közeli politikájának új irányáról, amely rávilágít arra, hogy a régió hatalmi felosztása az „arab tavasz” eseményeinek köszönhetően alapvetően és

tartósan meg fog változni. A tanulmány az időbeliséget tekintve 2012 májusában, a Szíriai Nemzeti Tanács elnökének lemondásával zárul, rövid kitekintéssel a houlai eseményekre.

IV. évfolyam 3. szám

2012.
június 14.

TARTALOM

Bevezetés.....1

I. Az Aszad
rendszer hatalomra
kerülése.....2

II. A zavargások
előtti Szíria.....3

III. A zavargások
eszkálációja 6

IV. A fegyveres
ellenállás
kezdetei.....8

V. Hatalmi hálók
és érdekek.....10

VI. A Houla
ügyről.....14

Konklúzió.....15

Az eddig
megjelent EuVI
Elemzések
listája,
impresszum
.....16-17

I. Az Aszad rezsim hatalomra kerülése

Szíria egészen 1920-ig az Oszmán Birodalom fennhatósága alatt állt, majd a Népszövetség döntése értelmében francia közigazgatás alá került. A franciák szinte saját gyarmatukként kezelték a területet, amely lényegében hasonló funkciót látott el. A II. világháború alatt - miután Párizs letette a fegyvert a németek előtt - az újonnan felálló náci kollaboráns Vichy kormány engedélyével a német hadsereg keresz-túlvonulhatott Libanon és Szíria területén Irak felé.

1944 végén a háború kimenetele már körvonalazódni látszott Európában, Charles de Gaulle pedig ígéretet tett a háború utáni szabad Szíria kikiáltásáról. 1946-ban, miután az utolsó francia csapatok is elhagyták az addig mandátum-területként létező Szíriát, az ország ténylegesen is elnyerte függetlenségét. 1958-ban unió jött létre Egyiptom és Szíria között Egyesült Arab Köztársaság néven. Ez akkor egy életképtelen kísérletnek bizonyult az arab összefogás megvalósítására, így 1961-re fel is bomlott.

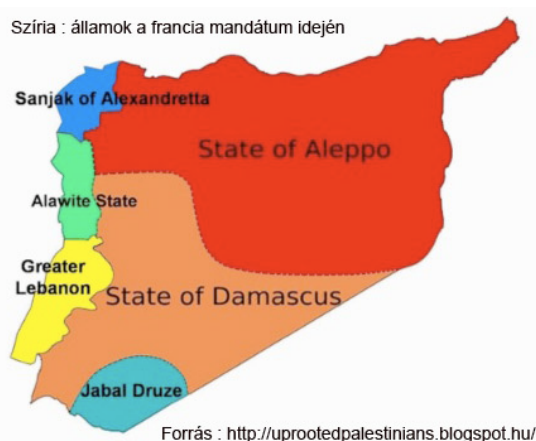
Az erősödő arab nacionalizmus azon irányzata, amelyben egyre kevésbé volt felfedezhető a vallási színezet, a közeli-keleti térség baaszista mozgalmában, Szíriában pedig az Arab Szocialista Baasz

Párt 1964-es hatalomra jutásában öltött testet. 1966-ban a baaszisták monopoláris koalíciós rendszert alakítottak ki és puccszerűen kizárták a többi pártot az ország vezetéséből.

Az 1967-es, Izraellel vívott háború kudarcra belső ellentéteket szült a pártban, amelyek csak az után mérséklődtek, hogy 1970-ben a korábbi védelmi miniszter Háfez el-Aszad (a jelenlegi elnök apja) átvette az irányítást. Az országban autokratikus rendszer uralkodott a hidegháború alatt, az új elnök pedig szorosra fűzte kapcsolatait a Szovjetunióval. Szíria függetlenné válásakor mindössze két és fél millió ember élt a területen. 1970-re ez a szám 6,3 millióra emelkedett, miközben az életszínvonal folyamatosan nőtt, így Szíria a modern kori történelem egyik legdinamikusabb fejlődését produkálta a hidegháború éveiben.

Az 1990-es évek végére az egy főre eső GNP 1600 dollár volt¹. Az elnök a szovjeteken kívül rendkívül jó viszonyt alakított ki az iszlám forradalom utáni, síita vezetésű Iránnal, mely manapság is az Aszad rezsim fő szövetségeseinek számít. Háfez el-Aszad folyamatosan ápolta kapcsolatait a Nyugattal is, miközben igyekezett leplezni, hogy a hatalmat orvos végzettségű fiának, Bassárnak készül átadni.

1997. február végén Khaddam alelnök és Sáreh külügyminiszter nyolc nyugat-európai országot járt végig tárgyalásokat folytatva, míg Háfez február 22-én Mubáratot fogadta Damaszkuszban. Az utódlást megpróbálta előre bebiztosítani. Ennek fontos részét képezte a tapasztalt katonai vezetők eltávolítása, ezért a 30 évnél régebben szolgáló tiszteket leváltotta. 1998-ban menesztette Basír Nadzsart, a felderítés vezetőjét, 2000-ben pedig Ali Dubát, a katonai hírszerzés főnökét, aki akkor az ország egyik

¹ Benke József: *Az arab országok története* III. kötet, Kairosz kiadó, 2003, p. 142.

legbefolyásosabb emberének számított.

Saját testvérét, Rifát, már 1998-ban száműzte (Bassár 2000-ben letartóztatási parancsot adott ki ellene, nehogy visszatérhessen). 2000. június 10-én meghalt Háfez, a parlament pedig módosította az alkotmány 82. paragrafusát, miszerint csak 40 éves kor felett lehet az elnöki tisztséget betölteni. Így az utódlást biztosítva a korhatárt levitték 34 évre. Ekkor Bassár 35 éves volt. A Baasz Párt támogatta az utódot és július 11-én Bassár el-Aszadot megválasztották Szíria új elnökévé. Később megkapta az egyéb ezzel járó kinevezéseket is, a párt főtitkári posztját, valamint a szír katonai erők főparancsnoka is ő lett.

Az új elnök a Baasz Párt nyári kongresszusán a következőket mondta: *„A demokrácia szükséges számunkra... Nekünk nem a mások demokráciáját kell alkalmazni. Mi a saját demokratikus gyakorlatunkban élünk, amely a mi történelmünkől, kultúránkból, civilizált személyiségünkől ered².”* Ezzel előre vetítette, hogy az apja által kijelölt ösvényről nem kíván letérni, de tanult, értelmes emberként nem zárkózik el a reformoktól, amennyiben azok nem gyengítik a rendszer szilárdságát és meghagyják Szíriát a „különutas” kategóriában.

II. A zavargások előtti Szíria

Ahhoz, hogy reális képet alkothassunk a kialakult helyzetről és megértsük a felkelők által hangoztatott sérelmek gyökereit, fontos röviden áttekinteni az ország társadalmi viszonyait és a különböző vallási irányzatokat követők hatalomban betöltött szerepét.

A népesség mintegy 90%-a arab, a fennmaradó 10%-ot kurdok, örmények és egyéb nemzeti etnikumok teszik ki. A felekezeti megoszlást tekintve már jóval összetettebb a helyzet, a lakosság 74%-a szunnita muszlim³. De 1920 után, amikor a terület francia igazgatás alá került, egy mindössze 10-12%-ot kitevő kisebbséget nyertek meg maguknak, akikkel a vezető pozíciókat töltötték fel.

Ők voltak az alaviták⁴, akiknek az államigazgatásban elfoglalt szerepét az is növelte, hogy a fegyveres szervek vezető pozícióiba szintén ők kerültek. 1946-ot követően a szunnita többség természetesen magának követelte ezeket a helyeket és a különböző pártok révén ezt részben véghez is vitték.

Az alavita tiszték egy csoportja közben magas pozíciókba küzdötte fel magát a Baasz Pártban és az 1966-os puccsot követően a szunniták kiszorultak a hatalomból⁵. Eközben a rendszer egyik fő támaszát a körülbelül 10%-ot kitevő keresztény (többségében ortodox) kisebbség adta. Ők szintén beágyazódtak az állami adminisztráció bizonyos rétegeibe és a mai napig a rezsim támogatói között találjuk őket. A lakosság további 2-3%-át az egyéb felekezethez tartozók, a drúzok

² Benke József, *op. cit.*, p. 142.

³ CIA World Factbook, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html> - letöltve 2012.03.15

⁴ A síita iszlám egyik gnosztikus ága, követői nagyra becsülik a különböző, miszticizmushoz közeli tanokat és szertartásokat, közösségük zárt, szektás jellegű

⁵ Syrian history, <http://www.arab.de/arabinfo/syriahis.htm> - letöltve 2012.03.15

és a kisebb szekták teszik ki. Jelenleg ugyan több kisebb politikai párt is létezik, de ezek mind a rezsimet támogatják és természetesen erős kontroll alatt állnak⁶.

Néhány kis párt a Baasz-al együtt alkotja a Nemzeti Haladó Front (National Progressive Front - NPF) elnevezésű koalíciót. A parlamentáris demokrácia intézményi keretei hiába vannak meg, a 250 fős parlamentből 167 hely alkotmányosan garantált a koalíciónak, így az örökös többség biztosítva van⁷.

Az 1973-as alkotmánymódosítás első fejezetének 8. pontja rendelkezik arról, hogy « *a társadalom és az állam egyetlen vezetője az Arab Szocialista Baasz Párt* ⁸». 2010-ben a felkelések kirobbanása előtt az NPF 169 mandátummal rendelkezett. A koalíción kívül nem is létezhet legitim politikai tömörülés Szíriában, így az ország második legnagyobb pártja, a szélsőjobboldali Szíriai Szocialista Nemzeti Párt szintén az NPF tagja⁹.

Aszadék azzal a húzással, hogy a hatalmi öröklést családon belül oldották meg, bebiztosították, hogy az országot továbbra is a Baasz Párt vezető köreiből megkapaszkodott alavíták irányítsák. Damaszkusz vezető elitjét szintén ők adják és a hadsereg kulcspozícióit is megtartották¹⁰.

A Muszlim Testvérek jelentős bázissal rendelkezett (és rendelkezik ma is,

köszönhetően a szunnita többségnek) az országban, így illegitim ellenzékként próbált az idősebb Aszad ellen szervezkedni. 1980. június 26-án merényletet kíséreltek meg az elnök ellen, sikertelenül.¹¹ A szír Muszlim Testvérek vezetője is, Ali Szádreddine Bayanouni, aki a szíriai Aleppo városában született.

Bassár el-Aszad tanult ember, hatalomra jutását követően tudatosan próbálta bizonyos engedményekkel konszolidálni a rendszert, elkerülendő a zavargásokat. 2000. november 20-án 600 politikai fogolynak adott amnesztiát. Elnöksége alatt két fő területen volt a legaktívabb: a nemzetközi politikában és a korrupció ellenes harcban.

Fogadta Irán elnökét, mint fő stratégiai partnert a térségben, közben pedig a modernizáció fő hirdetőjeként tekintettek rá saját országában. Az elnöksége első évében bejelentett reform csomag intézkedéseit a „damaszkuszi tavaszként” szokás emlegetni. A korrupció ellenes harcban elért eredményei mellett nagy szerepe van az internet hozzáférés széleskörű elterjesztésében is.¹² 2004-ben magánbankok alakulhattak az országban, 40 év után először. Ezt a lépést sok szakértő a gazdasági reformprogram áttöréseként értékelte. Azóta már tudjuk, hogy a várt fellendülés elmaradt, a bankok képtelenek voltak kellőképpen megerősödni. Az Aszad rezsime azonban

⁶ Szíria: engedélyezték a többpártrendszer, Metropol, <http://www.metropol.hu/cikk/763592> - letöltés ideje: 2012.04.20.

⁷ Syria 101: 4 attributes of Assad's authoritarian regime, The Christian Science Monitor, <http://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2011/0429/Syria-101-4-attributes-of-Assad-s-authoritarian-regime/What-type-of-government-does-Syria-have> - letöltés ideje: 2012.04.20.

⁸ Syrian Constitution, http://www.servat.unibe.ch/icl/sy00000_.html - letöltés ideje: 2012.04.20.

⁹ Pipes, Daniel: « Radical politics and the Syrian Social Nationalist Party », <http://www.danielpipes.org/5788/radical-politics-and-the-syrian-social-nationalist-party> - letöltés ideje: 2012.04.20.

¹⁰ Pipes, Daniel: « The alawi capture of power in Syria », <http://www.danielpipes.org/191/the-alawi-capture-of-power-in-syria> - letöltés ideje: 2012.04.20.

¹¹ Benke József, *op. cit.*, p. 148.

¹² Benke József, *op. cit.* p. 165.

már 2004-ben megmutatta a rendszer kíméletlenségét és a stabilitás fenntartásáért alkalmazott látványosabb eszközeit, amikor egy futballmeccsen kurd nacionalisták által kirobbantott politikai zavargásokban a rendőrség kíméletlenül lépett fel a rendbontókkal szemben, 30 ember halálát okozva¹³.

A hanyatló gazdasági ágazatokkal és a magas munkanélküliséggel viszont Aszad nem tudott mit kezdeni. A szír gazdaság kettős természetű, állami és magán. Az állami alkalmazottak a munkavállaló népesség mintegy 40%-át teszik ki¹⁴. Az állam erősen beavatkozik a gazdaságba, a privatizáció mértéke magas. 2010-ben a GDP vásárlóerő paritáson 109,9 milliárd dollár volt (ez 5200 dollár/fő), a gazdasági növekedés pedig 3,2%¹⁵.

A szíriai gazdaság fő mozgatórugója a mezőgazdaság és az olajkitermelés. Ez a két ágazat együtt a GDP majdnem felét teszi ki. A munkaerő-megosztást tekintve túlsúlyban azonban a szolgáltató szektor van: 2010-ban 55,6%¹⁶. Az államadósság a GDP 27,8%-a, ami nem mondható magasnak, a lakosság viszont mintegy 11,9%-a már 2006-ban a létminimum alatt élt, azóta ez a szám valamivel növekedett.

2010-ben a CIA WF szerint 8,3%-os volt a munkanélküliség. Ezek az adatok azonban nem teljesen megbízhatóak, a válságot követően a munkanélküliség riasztó méreteket öltött a közel-keleti/észak-afrikai térség államaiban, ami Egyiptomhoz hasonlóan elsősorban a fiatalokat sújtotta.

A kőolaj-kitermelés az egyik húzó ágazat, 401 ezer hordót termelnek naponta,

ennek több mint a fele exportcikk. Szíria olajkitermelése nem vetekedhet a közel-keleti olajmonarchiák hatalmas tartalékaival, de elegendő ahhoz, hogy a belföldi fogyasztás fedezésén túl jelentős kiviteli termék is legyen. A másik fő exportcikknek a textilipar produktumai számítanak.

Az országban az ókorig visszamenően nagy hagyományai vannak a kézműiparnak, így a pamut, gyapjú, selyem és a minőségi ruhák előállítására a mai napig meghatározó ágazat. A fő export-partnerek Irak és Libanon, Európában pedig Németország.

A 2003-as iraki háború ideiglenesen megfosztotta Szíriát az egyik fő kereskedelmi partnerétől, ez gátat szabott a gazdasági növekedés felgyorsulásának. Mire a kieső bevétel egy részét sikerült más forrásokból előteremteni - illetve az új iraki kormánnyal a kapcsolatot felvenni és a kereskedelmi partnerséget folytatni - a 2008-as pénzügyi világválság a Közel-Keletre is begyűrűzött.

¹³ Kurdish agony – the forgotten massacre of Qamishlo, <http://www.mideastweb.org/log/archives/00000231.htm> - letöltés ideje: 2012.04.20.

¹⁴ Benke József, *op. cit.* p. 166.

¹⁵ CIA World Factbook, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sy.html#Econ> – letöltés ideje: 2012.04.20.

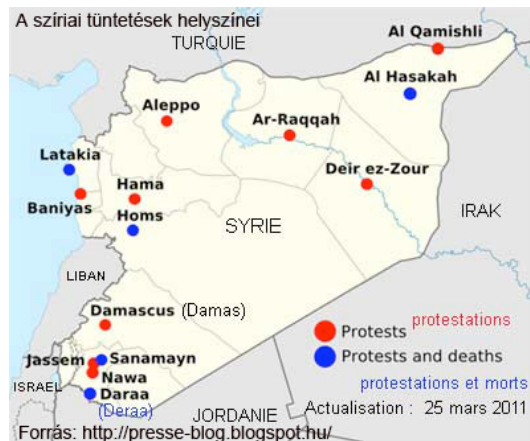
¹⁶ *Idem, ibidem.*

III. A zavargások eszkalációja

Szíriában az első megmozdulások 2011. január 26-án kezdődtek el, amikor Hasszan Ali Akleh, egy tunéziai gyümölcsárus elhíresült decemberi akciójának mintájára (amelyet a tunéziai események kirobbantó szikrájaként is értékelhetünk) felgyújtotta magát, hogy így tiltakozzon a kormány ellen¹⁷.

Február elején a tüntetések még békésen zajlottak, néhányan Damaszkusz utcáin gyertyákat égetve vállaltak szolidaritást az egyiptomi felkelőkkel. Az egyik ilyen estén, 20 civil ruhás férfi megverte és szétkergette a békésen demonstrálókat¹⁸. Az elkövetők feltehetően rendőrök voltak, így ez az esemény tekinthető a szír rezsim egyik legelső erőszakos megnyilvánulásának.

A hónap további napjaiban több demonstrációra is sor került, például a líbiai nagykövetség előtt, ahol az emberek a líbiai kormány intézkedései ellen tüntettek. Itt is elvegyültek a civil ruhás biztonsági emberek a mintegy 1500 fős tömegben és több letartóztatás is történt,

de tömegerőszakról nem lehetett beszélni. A tüntetésen készült videófelvétel szinte azonnal felkerült a youtube-ra¹⁹.

Ekkor már hallani lehetett azokat a jelszavakat, melyek Aszad távozását követelték, az alaviták eltávolítását a politikai elitből, illetve a szükségállapot feloldását²⁰. Március közepén a szír televízió hírt adott arról, hogy Líbiában egy szír katonai zászlóalj hősiességet vív a Kadhafi-kormányt megtámadó felkelők ellen. A feszültség egyre tapinthatóbb lett, a szemtanúk szerint érzékelhető volt, hogy az „arab tavasz” új forradalmi eseményei Szíriában készülnek kitörni. Aszad ekkor még kivárt, tanácsadóival a lehetséges variációkat mérlegelték, feltehetően érzékelve, hogy egy erőszakos rendőri/katonai beavatkozással csak felgyorsítanák a folyamatot.

Közben az elnök a Nyugat felé próbált magabiztosságot sugározni és kijelentette, hogy az „arab tavasz” hullámai el fogják kerülni Szíriát. 2011. március 15-én azonban bekövetkezett az, amitől a vezetők tartottak, az internetnek és a közösségi oldalnak köszönhetően a szír ellenzék egyidejű tüntetéseket szervezett szerte az ország nagyobb városaiban, Damaszkuszban, Daraaban, Hamaban, (stb.).

A demonstráló tömeg több esetben a biztosító rendőrök ellen fordult, akik éles lőszerrel próbálták megfékezni őket. Az erőszak elszabadult, innentől kezdve az események felpörögtek. Aszad azonban még mindig úgy gondolta, hogy engedményekkel le tudja nyugtatni az ellen-

¹⁷ Information on the death of a young man who burned himself in Al Hasakah, free-syria.com, <http://www.free-syria.com/loadarticle.php?articleid=37797> – letöltési idő: 2012.04.20.

¹⁸ Williams, Lauren, « Syria clamps down on dissent with beatings and arrests » *The Guardian*, <http://www.guardian.co.uk/world/2011/feb/24/syria-crackdown-protest-arrests-beatings> - letöltés ideje: 2012.04.20.

¹⁹ http://www.youtube.com/watch?v=qDHLsU-ik_Y – letöltés ideje: 2012.04.20.

²⁰ Az országban 1963 óta érvényben lévő szükségállapot megtilt minden fajta politikai jellegű demonstrációt az utcákon. A hivatalos álláspont szerint eredetileg az Izraellel vívott háborúk miatt volt szükség a bevezetésére, de később ez lett a politikai rendszer szilárdságának egyik alapja.

zék. Ez a nap a „*Harag Napja*” néven vonult be a történelembe²¹.

A következő hetek demonstrációin a kormányerők részéről mindennaposá vált a füstbombák és az éles lőszer használata. A békés tüntetések elmaradtak, mindenhol összecsapásokra került sor, a nemzetközi média pedig egy újabb forradalom kitöréséről tudósított. Ennek kapcsán számos elemző szerint itt még nem beszélhetünk forradalomról, hiszen ez egységes vezetés és elgondolás hiányzott az erőszakos - időnként fegyverrel rendelkező és azt használó - tömeg mögül. Az ismert politikai erőszakformák közül leginkább „zendülésnek” nyilváníthatók az események, ugyanis a zendülés az a fajta tömegeerőszak, ami nem áll vezetők irányítása alatt és nem szerveződik egységekbe. Egy a *Nemzet és Biztonság* folyóiratban megjelent cikk szerzői Jeffery M. Paige-t idézik ennek kapcsán: „*a zendülés egy szervezetlen politikai tiltakozási forma azok részéről, akik elvesztették bizalmukat a meglévő politikai intézmények iránt*”²².

Aszad saját erejét és rendszerének stabilitását bizonygatva a TV-interjúk alkalmával rendszeresen külföldi provokátorok akcióiról beszélt. (Ezzel arra akart utalni, hogy a szíriai ellenzék azon tagjai, akiket a Nyugat tárgyalópartnernek tekint, évek, évtizedek óta emigrációban élnek, és viszonyuk a helyi ellenállókkal több mint ellentmondásos.)

Nem sokkal később, 2011. április közepén az engedményekre tett ígéretét beváltva leváltotta kormányát és reformokat helyezett kilátásba. Taktikusan szomorúságát fejezte ki amiatt, hogy a tüntetések közben sokan meghaltak és

legyenek azok akár a biztonsági erők, akár a felkelők emberei, Szíria mártírjainak tekinti őket²³.

A reformok között megtaláljuk a pártrendszer átalakítását, a választási törvény újírását, adó reformokat és a szükségállapot megszüntetését, amit az elnök 2011. április 21-én írt alá.²⁴

Ez azonban már kevésnek bizonyult, a tömeg Aszad távozását követelte. Innentől kezdve a helyzet egyre kielezettebb lett, az egymást követő megmozdulások szinte kivétel nélkül azzal végződtek, hogy a hadsereg éles lőszerrel oszlatta fel a tömeget és a híradások egyre több sebesültről és halottról tudósítottak Damaszkusz és Homsz városából.

²¹ Anna Skibinsky, « Fresh protest erupt in Syria », *The Epoch Times*, <http://www.theepochtimes.com/n2/world/fresh-protests-erupt-in-syria-53074.html> - letöltés ideje: 2012.04.20.

²² Tóth Péter – Gazdik Gyula, « Az észak-afrikai események közös és eltérő vonásairól », *Nemzet és Biztonság*, 2011/2, p. 73.

²³ « Egy héten belül eltörlik a szükségállapotot Szíriában », *HVG*, http://hvg.hu/vilag/20110416_szuksegallapot_vege_sziria - letöltés ideje: 2012.04.20.

²⁴ « Decrees on ending state of emergency, Abolishing SSSC, Regulating right to peaceful demonstration », *Syrian Arab News Agency*, <http://sana.sy/eng/21/2011/04/22/342711.htm> - letöltés ideje: 2012.04.20.

IV. A szír helyzet speciális vonásai és a szervezett fegyveres ellenállás kezdetei

A kialakult helyzet több ponton is eltér a tunéziai és egyiptomi eseményektől. Egyiptomban a hadsereg nem volt hű Mubárákhoz, a tahrír téri demonstrációk után a katonai vezetők rögtön Washingtonban (!) egyeztettek a hatalomváltásról.

Szíriában viszont a tábournoki kar gerincét - néhány kivételtől eltekintve - szintén az alavita kisebbség alkotja. A vezetői réteg egy sokkal zártabb, szűk körhöz tartozik, akik nagyrészt lojálisak az Aszad rezsimhez, a szír ellenzék viszont rendkívül megosztott. A forradalomnak nincsenek kiemelt vezér alakjai, akik mögött felsorakozhatnának a rendszer ellenzői.

Az ENSZ a felkelők hivatalos vezetőjének a 2011 októberében felállt - törökországi székhelyű (!) - Szíriai Nemzeti Tanácsot (Syrian National Council - SNC) fogadta el, de mellettük számos egyéb ellenzéki csoport is tevékenykedik. Az SNC a líbiai Átmeneti Nemzeti Tanácshoz hasonló jogkört gyakorol, feladata az átmeneti időszakban az állami intézmények működésének fenntartása és a rendszer „működőképessé tétele”.

A Tanács egy úgynevezett „ernyőszerű szervezet”, amely az ellenzéki erők széles skáláját foglalja magában, kezdve a Muszlim Testvérektől a megmozdulásokat koordináló Helyi Koordinációs Bizottságokig, összesen mintegy 270 taggal. Az SNC vezetője Burhan Ghalioun, akinek baloldali demokratikus értékrendje többekben ellenérzéseket keltett az elmúlt hónapokban.

Leginkább a Tanácson belül véleményformáló többséget szerző Muszlim Testvérek illették erős kritikákkal. Pozícióját viszont 2012. május közepéig sikerült megtartania, amikor is lemondott a posztról.²⁵ Helye átmenetileg betöltetlen, de ez az állapot feltehetően csak napokig tart²⁶.

Fegyveres ellenálló csoportként 2011 augusztusában az Aszad hadseregéből dezertált szunnita katonákból megalakult a Szabad Szíriai Hadsereg (*Free Syrian Army - FSA*), amely szervezettebben vette fel a harcot a kormányerőkkel. Az FSA parancsnoka Riad el-Aszaad ezredes²⁷.

Az ősz folyamán több sikeres támadást hajtottak végre, de a viszonylag csekély létszám rákényszerítette Riadot, hogy civileket is bevegyen a műveleteibe. Fő fegyverzetük általában az AK-47-es gépkarabély és az RPG-7-es páncéltörő²⁸.

Onnantól kezdve, hogy az FSA civileket kezdett felfegyverezni, lőszerraktárakat tört fel és a szír hadseregtől a harcok folyamán nehézfegyvereket is zsákmányolt (pl. harckocsit a homsi tűzpárbajban)²⁹ olyan polgárháborús helyzet alakult ki, amelyben a szemben álló felek közötti diplomáciai kapcsolatteremtés esélye nagyon lecsökkent.

Az ellenzék erői Aszad távozását követelik, de a külső katonai intervenciót szinte egységesen elutasítják. Megoldásként tekintenek viszont a BT által Líbiában már alkalmazott „repülés tilalmi zóna” bevezetésére, illetve a humanitárius segélyek biztosítására.

²⁵ Szír politikus, a párizsi Sorbonne egyetem professzora. A felkelések kirobbanásakor azonnal hallatta hangját és a felkelők mellett foglalt állást. Az Arab Organization for Human Rights szervezet egyik alapítója és aktív tagja.

²⁶ A kézirat lezárása után érkezett a hír : az utód az 1994 óta svéd emigrációban élő Abdulbaset Sieada lett.

²⁷ A Szír Légierő egykori ezredese, 2011 júliusában dezertált és átállt a felkelőkhöz

²⁸ « Free Syrian Army soldier: We lack weapons », France24.com, 2011.11.18., <http://observers.france24.com/content/20111118-free-syrian-army-soldier-lack-weapons-homs-army-defectors-bashar-al-assad-syrian-national-council>, letöltés ideje - 2012.04.20.

²⁹ Video, *Aljazeera Blogs*, <http://blogs.aljazeera.net/liveblog/syria-feb-2-2012-0019> - letöltés ideje: 2012.04.20.

Azt azonban figyelembe kell venni, hogy Líbia rosszul karbantartott régi szovjet technikára épülő légierejével ellentétben Szíria jobban fel van szerelve. A légielő létszáma mintegy 30 ezer fő, plusz 10 ezer fő tartalékos, a légvédelmi erők összlétszáma pedig 80 ezer fő. Az eszközök ugyan nem a legújabbak (szintén szovjet/országi technika, de a karbantartást nem hanyagolták el), viszont a MIG-25-ös és MIG-29-es századok nagy része bevethető állapotban van³⁰.

A hidegháború alatt Moszkva és Damaszkusz különleges baráti kapcsolatot alakított ki, melynek a mai napig tartó egyik hozadéka, hogy folyamatosan szállítanak Szíriának korszerű haditechnikai eszközöket. A zavargások óta 100.000 oroszot telepítettek Szíriába modern high-tech légvédelmi és titkosszolgálati berendezésekkel egyetemben, így Szíria esetleges bombázása komolyabb nemzetközi

feszültséghez vezethet.³¹ Ezt meglóvalogva a nyugati média egyfajta Oroszország-ellenes hangulatkeltő hadjáratot folytat az elmúlt hetekben azt sugallva, hogy a Putyin-adminisztráció közvetlenül felelőssé tehető a szíriai vérengzésekért.

A szír szárazföldi haderő arzenáljában közel 1500 működőképes T-72M harckocsi található egyéb orosz gyártmányú páncélozott harcjárművek mellett.³²

Kép forrása : Wikipédia

³⁰ *The Military Balance 2011*, International Institute for Strategic Studies, Routledge, London, 2011., p. 331..

³¹ Thierry Meyssan, « L'affaire de Houla illustre le retard du renseignement occidental en Syrie », *Voltairenet.org*, 2012.06.02., <http://www.voltairenet.org/L-affaire-de-Houla-illustre-le>

³² *The Military Balance 2011*, *op. cit.*, p. 331.

V. Hatalmi hálók és érdekek

Az Arab Liga a megmozdulásokat követően felszólította Aszadot, hogy vessen véget a vérengzéseknek, különben szankciókkal fogják súlytani Szíriát, valamint a kizárás lehetősége is felmerült. 2011 novemberében végül a Liga tagországai kiürítették a damaszkuszi követségeiket és Szíria tagságát felfüggesztették³³. Ezek után követelték a szír városokból a hadsereg kivonását, de az erőszak tovább folytatódott.

Az ENSZ-el együttműködve próbáltak közös álláspontot kialakítani. Ennek az lett az eredménye, hogy a korábbi főtitkár, Kofi Annan személyében közös küldöttet neveztek ki, akinek az a feladata, hogy tárgyalásokat folytasson Aszaddal és próbálja rábírní, hogy hagyjon fel a véres harcokkal.

Annan azért bizonyulhat jó választásnak, mert főtitkárként már többször találkozott Aszaddal és meglehetősen jó viszonyt alakítottak ki. A Liga jemeni mintára képzelte el a rendezést, miszerint az elnök adja át a hatalmat az alelnöknek, és írjanak ki új választásokat.

Az ENSZ BT elé beterjesztett tervet 2012. február 4-én Oroszország és Kína megvétózta, arra hivatkozva, hogy az egyoldalúan foglal állást az ellenzék mellett, miközben a FSA katonái ugyanúgy felelősek a vérontásban³⁴. A BT láthatóan képtelen volt egységes álláspontot elfogadni a szíriai rendezést illetően, így egy másik megoldási kezdeményezés kezdett körvonalazódni, függetlenül az ENSZ-től.

Nicolas Sarkozy francia elnök és Hillary Clinton amerikai külügyminiszter kezde-

ményezésére létrejött az úgynevezett „Szíria Barátai” konzultációs csoport, mely első ülését 2012. február 24-én tartotta Tunéziában. Az ülésen döntés született egy jövőbeni békefenntartó misszió kialakításáról, mely ENSZ közreműködéssel jöhet létre.

A második találkozó április elsején, Isztambulban került lebonyolításra, ahol eldőlt, hogy az öböl-menti országokban létrehozott pénzügyi alappal támogatni fogják az FSA-t³⁵.

Annan hatpontos béketervét ugyan 2012 márciusában mind a szír rezsím, mind pedig az FSA elfogadta, a tüzszüneti megállapodás a gyakorlatban eddig nem lépett életbe, a kormány csapatai nem hagyták el a városokat, az FSA pedig nem szüntette be harci tevékenységét.

Az ENSZ BT 2012. április 14-én határozatot hozott, hogy fegyver nélküli, megfigyelő missziót küld Szíriába. Eddig mintegy 200-an érkeztek meg az országba³⁶. A békefenntartók megítélése vegyes, viszonylag gyakran válnak támadási kísérletek célpontjaivá mind a kormányerők, mind pedig a felkelők részéről.

Konkrét eredményekről jelenleg nem lehet beszélni, hiszen nem az ENSZ Alapokmány 7. fejezete szerinti misszióról van szó, amely beavatkozási jogkörrel ruházná fel a békefenntartókat. Azok jelenleg pusztán „békéltető” jelleggel tartózkodnak az országban és ez hatékonyságukat erősen megkérdőjelezi.

Az Európai Unió szintén egységesen „a szír kormányerők egyéve folytatott vérengzéseit”, a felkelők által elkövetett atrocitásokról azonban ritkán hallani kritikus véleményt.

³³ « Kizárják Szíriát az Arab Ligából », *HVG*, 2011.11.12., http://hvg.hu/vilag/20111112_arab_liga_sziria - letöltve 2012.03.15.

³⁴ Ronda Hauben, « Defending the UN charter by use of the veto: the SC resolution on Syria », <http://blogs.taz.de/netizenblog/2012/02/11/defending-the-un-charter/> - letöltés ideje: 2012.04.27.

³⁵ Clinton külügyminiszter sajtótájékoztatója Szíriáról, <http://ircblog.usembassy.hu/2012/04/04/clinton-kulugyminiszter-sajtotajekoztatoja-sziriarol-burmarol-iranrol-es-egyiptomrol-2012-aprilis-1/> - letöltés ideje: 2012.04.20.

³⁶ « Az ENSZ missziót küld Szíriába », *HVG*, 2012.04.14. http://hvg.hu/vilag/20120414_ensz_bt_sziria - letöltés ideje: 2012.04.20.

Folyamatos az egyeztetés az Arab Ligával és az EU is életbe léptette 2011 nyarán a szíriai olajembargót. Ez elviekben súlyosan érintette a szír gazdaságot. A Szírián keresztül bonyolított olajexport 95%-ának felvevőpiaca néhány évvel ezelőtt még az EU volt, 2000-ben Németország (26,25%) Olaszország (13,67%), Törökország (10%) és Franciaország (9,4%) voltak a fő célállomások.

2010-re - többek között az Irakkal történt sikeres kapcsolatfelvételnek köszönhetően - az évek során az export útvonal teljesen már irányba orientálódott. Manapság a fő olajexport olyan országokba irányul, mint Irak (30,22%), Libanon (12,21%), Németország (8,89%), Egyiptom (6,8%), Szaúd-Arábia (5,04%), és Olaszország (4,55 %) ³⁷.

Az adatokból jól látszik, hogy az összexport csak mintegy 15%-a megy az EU felé, így a valóság az, hogy az olajembargó tulajdonképpen nem érte el célját. Az embargón kívül 2012. elejétől további szankciókat vezettek be, kibővítették a kormány tagjainak azon listáját, akikre érvényes az EU beutazási tilalma, illetve vagyonuk Európában tartott részét zárolták.

Szintén ilyen intézkedés a szíriai jegybank európai kontinensen elérhető javainak befagyasztása. Minden szíriai teherszállító repülőgép ki van tiltva az EU repülőtereiről, így akadályozva meg a légi kereskedelem folytatását ³⁸. 2012. február közepén lady Catherine Ashton, az EU kül- és biztonságpolitikai főképviselője csalódottságát fejezte ki az orosz vétót illetően és azt üzent Moszkvának, hogy

ideje lenne nekik is felismerniük a szíriai rezsim kegyetlenkedéseit ³⁹.

Franciaország - mint a terület korábbi ura - kiemelt prioritásként kezeli a szír ügyet és egyértelműen a lázadók mellett foglal állást. Ez azért is érdekes, mert 30 év kapcsolatrendszerét áttekintve a francia és a szír elnökök között megemlíthető, hogy 1982-ben Mitterrand nem ítélte el Assad (a jelenlegi apja) hamai mérszárlását. A - logikus - diplomáciai álláspont akkor az volt, hogy nem áll a francia érdek szolgálatában a Muszlim Testvérek megerősödése a térségben egy kvázi baráti elnökkel szemben. Mitterrand csodálta Assadot és többször találkozott vele.

Roland Dumas külügyminiszter tanácsára a Mitterrand-rezsim kiemelt szövetségese lett a "keresztény elnök" a térségben. A kapcsolatok 1983-ra azonban megromlottak, mert egy többszáz fős francia és amerikai áldozatot követelő dakari merénylet mögött sokáig tévesen szír elkövetőket sejtettek (irániak helyett).

1999-ben Bachar viszont már Chirac elnök teljes támogatását élvezte és a baloldal is reformer elnököt látott benne egészen a libanoni miniszterelnök Rafic Hairi - állítólagosan szír - likvidálásáig.

Nicolas Sarkozy rehabilitálta Assad-ot, majd a kapcsolatok erős hullámszámának indultak aszerint, hogy Libanon kapcsán a szír elnök éppen mennyire mutatkozott engedékenynek - a 2011-es eseményekig. 2010 decemberében - 3 hónappal az események előtt - az Assad-házaspár még baráti ebéden vett részt a francia elnöki házaspárnál az Elysée-ben. Assad 3 hónap

³⁷ Türke András István, « A szír embargó és a nagyhatalmak », Europa Varietas Intézet, belső anyag, 2011. november

³⁸ « Szankciókon szigorít az EU Szíriával szemben, Szerbia zöld utat kapott », *HVG*, 2012.02.17. http://hvg.hu/vilag/20120227_sziria_szerbia_eu - letöltve 2012.03.15

³⁹ « Nem lehet ölbe tett kézzel nézni a szíriai tömegmérszárlást », *HVG*, 2012.02.10., http://hvg.hu/vilag/20120210_sziria_eu_torokorszag - letöltve 2012.03.15

alatt "alakult át" kebelbarátból nem kívánatos diktátorra...⁴⁰

Jelenleg tehát az EU tagországai közül rendre Franciaország hangoztatja legmarkánsabban a helyzet mielőbbi konszolidációját azáltal, hogy biztosítani kell a humanitárius segélyek eljutását a térségbe. Sarkozy elnök egyszerűen „gyilkosnak” titulálta Aszadot és szorgalmazta az úgynevezett „humanitárius korridorok” létrehozását. Ezeken keresztül a segélyszállítmányok biztonságban eljuthatnának a kijelölt helyekre.⁴¹

Ugyanakkor leszögezte azt is, hogy a Biztonsági Tanács határozata nélkül a francia hadsereg nem fog beavatkozni a korábbi „gyarmaton”. A 2012 május 15-én hivatalba lépett Hollande elnök politikája gyakorlatilag változatlan a kérdésben.

A térségben szintén közvetlenül érintett Törökország évek óta próbál jó viszonyt kialakítani Szíriával. Ez most jelentősen felborult, mivel a hatalmon lévő iszlámbarát nacionalista AKP párt vezetőjének, - aki egyben az ország miniszterelnöke - Recep Tayyip Erdogannak rendezésre tett javaslatait Aszad egyszerűen figyelmen kívül hagyta.

Erdogan kormánya az Arab Liga első rendezési tervét támogatta, miszerint Aszadnak át kell adnia a hatalmat alelnökének és távoznia kell az országból. Davutoglu török külügyminiszter többször figyelmeztette a nemzetközi közösséget, hogy ha az ENSZ nem cselekszik, akkor más koalíció fog a

helyére lépni, amely tesz is azért, hogy megállítsa a vérontást.⁴²

Feszültséget okoz továbbá, hogy Törökország területére a harcok kirobbanása óta folyamatosan érkeznek szíriai menekültek, akiknek ellátásáról gondoskodni kell. A menekültek száma január végére elérte a közel 10 ezres nagyságrendet és azóta ez a mennyiség folyamatosan növekszik.⁴³

Az Oroszországi Föderáció szerepe a konfliktusban kiemelt jelentőségű, hiszen a nemzetközi közösség lényegében az egyetlen közel-keleti régióban megmaradt szövetségesüket vette ösztűz alá. A hidegháború utáni Oroszországnak nem volt nehéz megtartani a szír szövetséget, hiszen idősebb Aszad nem bízott az Egyesült Államokban.

A katonai szektorban zajló együttműködések csak egy kis része egy átfogóbb, gazdasági és energetikai kooperációt magában foglaló folyamatnak. 2010-ben Dimitrij Medvegyev Szíriában tett látogatásakor még ajánlatot is tett egy atomreaktor felépítésére az országban, de ez a projekt egyelőre nem indult el⁴⁴.

Oroszország a beavatkozásról szóló BT határozat előkészítésénél többször is jelezte, hogy elutasít minden olyan intervenciót, amely egyértelműen a jelenlegi rezsim ellen irányul. 2012. február 4-én Kínával egyetemben nemmel szavazott a Biztonsági Tanácsban, ezzel időt nyerve egy esetleges egyéb rendezési terv kidolgozásához.

⁴⁰ Paul Larroutou: « Trente ans de relations complexes entre les présidents syriens et français », *LeMonde.fr*; 2011.04.29, http://www.lemonde.fr/proche-orient/article/2011/04/29/france-syrie-des-relations-mouvementees_1513589_3218.html

⁴¹ « Sarkozy: Asszad gyilkos », *HVG*, 2012.03.14., http://hvg.hu/vilag/20120314_sarkozy_aszad_sziria - letöltve 2012.03.14

⁴² « Nem lehet ölbe tett kézzel nézni a szíriai tömegmészárlást », *HVG*, 2012.02.10., http://hvg.hu/vilag/20120210_sziria_eu_torokorszag - letöltve 2012.03.15.

⁴³ « Tizenhét kivégzett férfi holttestét találták meg Hamában », *HVG*, 2012.01.29., http://hvg.hu/vilag/20120129_hama - letöltve 2012.03.15

⁴⁴ Trenin, Dimitri, « Russia's line in the sand on Syria », *Foreign Affairs*. <http://www.foreignaffairs.com/articles/137078/dimitri-trenin/russias-line-in-the-sand-on-syria> - letöltve 2012.03.13

Kína geopolitikai stratégiájának évek óta része a közel-keleti/észak-afrikai régióban történő gazdasági beruházások erősítése, amelynek a rendszer megdőlése esetén gátat szabhat a bizonytalan környezet.

Tunézia kormánya, mint az „arab tavasz” első „győztese”, szolidaritását fejezte ki a szíriai nép felé. Valamint javasolta az oroszoknak, hogy adjanak menekült státuszt Aszadnak, ha ezzel elérik azt, hogy elhagyja az országot és vége lesz a harcoknak. Moszkva ezt visszautasította, a tunéziai kormányfő pedig bejelentette, amennyiben Aszad menekülésre adná a fejét, akkor hajlandóak befogadni.⁴⁵

Az orosz külügyminiszter, Szergej Lavrov, 2012. március elején találkozott az Arab Liga külügyminisztereivel Kairóban. Itt egyezség született arról, hogy külföldi beavatkozás nélkül kell megoldani a helyzetet. Kérdéses, hogy Oroszország a jövőben elő tud-e állni egy olyan rendezési megoldással, amely megfelel a nagyhatalmak és a Liga elvárásainak is. Az Orosz Föderáció számára elemi kérdés, hogy megmaradjon a kooperáció a mindenkori szír vezetéssel, hiszen számára ez a folyosó jelent belépést a közel-keleti politika mélyebb rétegeibe.

Az Egyesült Államok a kezdeti időszakban kiváló álláspontra helyezkedett, hiszen ősszel még folytak a NATO líbiai műveletei, és egy esetleges újabb katonai intervencióra nem volt szükségük. Clinton külügyminiszter asszony támogatásáról biztosította a felkelőket, de az ellenzék felfegyverzéséről nem született döntés.

Valószínűsíthető azonban, hogy Katar és Szaúd-Arábia, akik közismerten szoros kapcsolatokat ápolnak az amerikaiakkal,

már szállítottak fegyvereket az ellenállóknak. Mint ahogy folyamatosan érkeznek a hírek iráni fegyverszállítványok elfogásáról is, amiket a síita Irán az Aszadot támogató erőknek próbál eljuttatni.

Fontos azt is figyelembe venni, hogy ősszel választások lesznek az Egyesült Államokban, így a politikai kampányok idején a szíriai helyzet megoldatlansága jó táptalajt biztosíthat az Obama-adminisztráció elleni támadásoknak. Már tanúí lehetünk egy ilyen felszólalásnak március elején, amikor republikánus szenátorok tiltakoztak a kormány fegyverkereskedelmi politikája ellen.

Ennek hátterében az húzódik, hogy az Egyesült Államok Védelmi Minisztériuma üzleti kapcsolatban áll az orosz Roszoboronekszporthoz nevű hadiipari céggel, mely feltehetően felfegyverezte a szír kormány katonáit⁴⁶. Az USA kijelentette, hogy az események tükrében felül fogja vizsgálni az orosz-amerikai fegyverüzletet.

Az Egyesült Államok mellett az öbölmenti olajmonarchiák szintén a felkelők pártján állnak, hiszen az olajtőke ezen ága erősen érdekelt a térség erőforrásainak újrafelosztásában. Egy esetleges új *status quo* megalakulása, amelyben a szunnita vezetésű Szíria az öbölmenti országokkal kezd szorosabb együttműködésbe, új energia-politikai irányokba sodorhatja az Egyesült Államokat.

A USA így képes lehet közel-keleti befolyását képes tovább bővíteni. A szűk környezetben élők közül viszont Aszadék még mindig élvezik Irán és a libanoni Hezbollah támogatását, amelyek mindent el fognak követni, hogy megakadályozzák a Nyugat befolyásának növekedését a régióban.

⁴⁵ « Tunézia hajlandó befogadni Asszadot », *HVG*, 2012.03.08., http://hvg.hu/vilag/20120308_tunezia_befogadna_aszadot - letöltve 2012.03.15

⁴⁶ « Leállítatnák az USA orosz fegyverüzletét Szíria miatt », *HVG*, 2012.03.12., http://hvg.hu/vilag/20120312_szira_orosz_usa - letöltve 2012.03.15

VI. A Houla-ügy

A Houla-ügy megértése azért nagyon fontos, mert ez az esemény adhat akár konkrét jogalapot az Assad elleni nemzetközi beavatkozásra. 2012 május 26-án egy houlai mecsetben szír felkelők 108 holttestet tettek ki közszemlére, állításuk szerint a "szír kormányerők áldozatait". Francia és térségben élő frankofón szakértők szerint a helyzet azért nem ennyire egyértelmű, és egy sor illogikus, vagy legalábbis nehezen érthető elemet sorolnak fel⁴⁷.

Miért éppen a kormányerők kérték az események tisztázására a 2012 április 21-én felállított UNSMIS-t, hiszen ha ők gyilkoltak volna, akkor az áldozatok elrejtése, az ügy elkenése állna érdekében. A mészárlás ténye azért sem "logikus", mert Assad tudván tudja azt, hogy egy ilyen mértékű eseményre a

nyugatiak "igencsak harapnak". Az is "melléktényező" lenne, hogy hónapok óta nem a kormányerők, hanem az FSA tartja ellenőrzése alatt Houlatt (3 településből álló régió) és a szír kormány által felállított vizsgálóbizottságot be sem engedték. Akkor pedig hogyan gyilkolhattak ott a szír kormányerők?

Helyi megfigyelők szerint - melyet orosz megfigyelők is megerősítenek, az FSA május 24-ei ellentámadásnak áldozatait - tehát "friss" és nem hónapok óta kivégzett áldozatokról van szó - és egyéb, általuk rendezett etnikai/vallási tisztogatás áldozatait (sok megerősített áldozattal) vegyítették össze és tették közszemlére a felkelők Houlaiban, mint a "kormány által rendezett mészárlás" eredményét.

Damaszkusz tehát fellebbezett, és ENSZ vizsgálatot kér annak megállapítására, hogy a gyilkosságot nem kormányerők,

⁴⁷ Thierry Meyssan, « L'affaire de Houla illustre le retard du renseignement occidental en Syrie », *Voltairenet.org*, 2012.06.02., <http://www.voltairenet.org/L-affaire-de-Houla-illustre-le>

hanem « iszlámista terroristák » (FSA) követték el, melyet szerintük az áldozatok többnyire szúrt (és nem lőtt) sebei, valamint fejbőlött gyerekek (stb.) bizonyítanak. Kína és Oroszország a szír elnök verziójának ad hitelt.

A kegyetlenkedések a felek között valószínűleg kölcsönösek, de tisztán látni ebben a konkrét ügyben - remélhetőleg - csak az UNSMIS jelentése után fogunk majd.

Az EU a londoni székhelyű "Szír Emberi Jogok Felügyeletének" (szír ellenzéki szervezet) véleményét alapul véve Assad művének tartja a mérsárlást, meg sem várva az ENSZ jelentését.

A nyugati államok bizalma az FSA-ban és politikai partnereikben a felkelők kegyetlenkedései ellenére sem inogtak meg, míg Assad nagyköveteit az esemény kapcsán - Washington kérésére, minden alaposabb vizsgálat nélkül - azonnal kiutasították a nyugati országokból. (Kivétel Románia és Lengyelország.)

Washington célja a szír ügyben túlzottan megélnékült - Assad mellett kiálló - orosz külpolitikára adott figyelmeztetés volt. Nagyhatalmi érdekek is állnak tehát a háttérben, egyfajta új "kis-hidegháború" alakult ki a térségben?

Konklúzió

A helyzet rendkívül bonyolult és némileg ironikus is, hiszen a fennálló szír rendszer reális alternatíváját itt is a sok helyen még ma is szalonképtelennek tartott Muszlim Testvérek részvételével felálló új kormány jelentené, úgy, mint ahogy az Tunéziában és Egyiptomban történt.

Az Egyesült Államok így a nyugati demokráciák messianisztikus terjesztésében vallott álláspontjából kénytelen lehet feladni valamennyit, és nyitni kényszerülhet a dogmatikusabb iszlám világ értékei felé, amennyiben nyertesén kíván kikerülni az egész Közel-Keletet átformáló történelmi események sodrából.

Egy fontos kérdés azonban a polgárháború lezárultáig megválaszolatlan marad: amennyiben a szunnita arabok megdöntik a rezsimit és külső beavatkozás nélkül elfoglalják a hatalmi pozíciókat, mi fogja őket megakadályozni abban, hogy revansot véve véres bosszút álljanak az alavitákon?

A fenti írásban kifejtettek a szerző magánvéleményét tükrözik, mely nem feltétlenül egyezik az Europa Varietas Intézet álláspontjával.

A szerzőről :

Orosz Zoltán az Europa Varietas Intézet gyakornoka, biztonság- és védelempolitika szakos hallgató a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen.

orosz.zoltan(kukac)live(pont)com

AZ EDDIG MEGJELENT EuVI ELEMZÉSEK LISTÁJA :

<http://www.europavarietas.org>*Golovics József***Sarkozy elnökségének összefoglalása a kampányban tett ígéretei tükrében***A francia elnök mérlege*

2012.03.28. - EuVI Elemzések IV./2

*Türke András István***Az új magyar alkotmány külpolitikai szemszögből***A magyar alkotmányozás rejtett csapdái és néhány nemzetközi példa*

2012.01.04. - EuVI Elemzések IV./1

*Türke András István***A Keleti Partnerség***A lengyel „nagyhatalmi politika” és az EU szomszédságpolitika kudarcának eredménye?*

2011.11.30. - EuVI Elemzések III./4

*Schlenker Ádám***Elitelméletek Kelet-Közép-Európában és Magyarországon***Az 1989-es rendszerváltás után*

2011.10.21 EuVI Elemzések III./3

*Türke András István***Szerbia az EU-integráció útján : tények a „kincstári optimizmus” mögött***Hogyan célszerű kezelnie a szerb kérdést a magyar uniós elnökségnek?*

2011.01.27. - EuVI Elemzések III./2

*Türke András István***Erős elnökséggel az erős Európáért (?)**

2011.01.06. - EuVI Elemzések III./1

*Türke András István (szerk.)***A szlovén elnökségtől a lengyel elnökségig***Szerzők : Bródy Anikó; Horbulák Zsolt; Kinga Torbicka; Dr. Türke András István Ph.D; Dr. Hosszú Hortenzia Ph.D; dr. Pusztai Dávid; Velich Katalin*

2010.09.22. - EuVI Elemzések II./8

*Türke András István***Lengyel külpolitika az elnökválasztás után***(Több mint stílusváltás?)*

2010.07.21. - EuVI Elemzések II./7

*Türke András István***Az új magyar külpolitika várható irányvonalai***Hungary is facing a value-oriented change*

2010.05.27. - EuVI Elemzések II./6

*Türke András István***Kína világpolitikai törekvései**

2010.05.10. - EuVI Elemzések II./5

Türke András István

A Dakar Rally biztonsági kockázatai Afrikában

2010.04.25. - EuVI Elemzések II./4

Marton Péter - Türke András István

Nemzetközi szélsőséges politikai tendenciák

(Iszlám fundamentalizmus, szélsőséges mozgalmak Európában, Ázsiában, Dél-Amerikában)

2010.04.14. - EuVI Elemzések II./3

Türke András István

La restructuration de l'industrie militaire en Hongrie (1988-2010)

(A magyar védelmi ipar átstrukturálódása az EU közös védelmi iparának kialakulása tükrében)

2010.02.18. - EuVI Elemzések II./2

Türke András István

A szlovák államnyelv-törvény legújabb módosításai

Avagy hogyan tovább Knut Vollebaek főképviselő úr

2010.01.18. - EuVI Elemzések II./1

Türke András István

Franciaország és az EU bevándorlási problémái

Az immigráció probléma vagy gazdasági szükségszerűség?

2009.06.25. - - EuVI Elemzések I./4

Türke András István

Kudarcra ítélt-e a Nabucco-projekt?

Az EU energiapolitikai lehetőségeiről világpolitikai perspektívában

2009.04.29. - EuVI Elemzések I./3

Türke András István

Franciaország reintegrációja a NATO katonai struktúrájba

« Ment is, meg nem is, köszönt is meg nem is, vitt ajándékot meg nem is »

2009.04.03. - EuVI Elemzések I./2

Türke András István

« Eco(il)logique » : a környezetvédelem, mint a válság megoldásának csodafegyvere (?)

Milyen valódi lépéseket kéne megtenni az EU-nak a válság kezelésére ?

2009.03.06. - EuVI Elemzések I./1

EUROPA VARIETAS INTÉZET

<http://www.europavarietas.org>

EuVI ELEMZÉSEK | ISSN : 2061-9812 | **Kiadó** : Europa Varietas Alapítvány – 1135 Budapest, Szent László út 15. 5. em. 8. | **Felelős szerkesztő** : Türke András István Ph.D | © 2009–2012

Megrendelés : [info\(kukac\)europavarietas\(pont\)org](mailto:info(kukac)europavarietas(pont)org)

© Minden jog fenntartva. Tilos a jelen kiadvány egészének vagy egyes részeinek, valamint formai elemeinek és illusztrációinak felhasználása, a kiadó előzetes engedélye nélkül.